

Drahokamy

1

Květoslav Minařík

CANOPUS

Vydavatelská řada DRAHOKAMY

Svazek 2

Květoslav Minařík

DRAHOKAMY

1

CANOPUS
PRAHA 2012

© Květoslav Minařík 2012

ISBN 978-80-87692-16-5

ÚVODNÍ CHARAKTERISTIKA

„Drahokamy“ zahrnují soubor drobných prací zdánlivě nesourodých, ale tematicky na sebe navazujících, podaných a zpracovaných z různých hledisek, odrážejících požadavky okamžiku jak formou podání, tak svým obsahem a vztahem k problematice řešené v rozhovorech s přítomnými tazateli a zájemci o duchovní nauky. Autor v nich osvětluje palčivé problémy duchovního vývoje a dává cenné pokyny jak je správně řešit a tak zdárně překlenout nebezpečné propasti a vyvarovat se pádů do nich, nebo vyhnout se úskalím v duchovním úsilí, jež ohrožují duchovně usilujícího člověka ztroskotáním.

Moderní člověk vychovaný materialisticko-utilitaristickou společností se řídí v životě morálními zásadami a směrnici, jež mu dala tato společnost, aniž mnohdy zkoumá, jsou-li správné nebo nesprávné. To také usměrňuje jeho orientaci při řešení životních situací a krizí a často ho uvádí do rozpaků jak vlastně řešit tyto životní

naléhavosti z hlediska správné morálky a pod zorným úhlem vyhlídky dalšího života po tomto životě.

Pokud takovýto člověk má zájem správně usměrnit svůj život, pak mu může pomoci jednoduchá směrnice autora tohoto spisku a četných jiných spisů týkajících se správného řešení životní problematiky, jež volně citovaná zní: přes vyšší psychologické aspekty citové oblasti myslí, rozumu a náplně vědomí spěje člověk vzhůru do vyšších oblastí s lepšími životními podmínkami, kdežto přes nižší psychologické aspekty citu, pudovosti, myslí, rozumu a náplně vědomí jde člověk dolů do nižších, podlidských oblastí s horšími životními podmínkami.

Průvodní bioelektrické, biochemické a ostatní biofyzikální jevy, o nichž autor hovořil, nebudu zde uvádět, aby toto pojednání nebylo příliš rozvláčným a neodvádělo pozornost čtenáře od psychologické náplně obou aspektů, které je alespoň stručně nutno uvést.

Psychologická náplň vyššího aspektu v citové oblasti spočívá v rozvíjení kladných pocitů bezpříčinné radosti, vnitřní harmonie, spokojenosti a na ně navazujících kladných a dobrých myšlenek s rozumovými závěry obsaženými v morální

kázni duchovních nauk. To vše vyústí v odosobnění, zřeknutí se světa a přesunu vědomí do transcendentních oblastí naplněných blažeností, vnitřní harmonií, poznáním a jasem bdělého vědomí.

Psychologickou náplň nižšího aspektu charakterizuje automatické podléhání pudovosti, špatným pocitům, tedy nenávisti, zášti, zlosti, sobectví apod., na něž automaticky a reflexně navazují tomu odpovídající myšlenky a rozumové závěry se zkratkovým ukvapeným jednáním a negativními postoji ke svým bližním včetně morální nekázně, často podložené materialisticko-utilitaristickými libivými hesly. Konečné zakotvení lidí, kteří se v životě řídí svůdnými hesly nižšího aspektu – po vyčerpání dobrých osudových (karmických) dispozic – je v nešťastných stavech různě neblahého pocitového prožívání s nepoznáním a nevědomostí.

Četba knih K. Minaříka a životní zkušenosti mohou probudit u některých čtenářů zájem o „integrální jógu“, popsanou v „Besedě bohů“ od téhož autora. Je to totiž jediná jóga, kterou lze v našich podmínkách bez rizika provádět. Autor dobře znal z vlastní praxe nebezpečná úskalí různých jógických systémů v našich životních

podmínkách a našem prostředí, proto vybral jen takové jógické prvky a seřadil jejich prováděcí postup – počínaje morální obrodou – v takovém sledu, který umožňuje úspěšný postup na cestě k dokonalosti a přitom co nejvíce chrání před hrozcími nebezpečími. Dobře totiž věděl, že psychická oblast člověka je velmi křehká a jemná a nevhodnými zásahy se může snadno porušit a vyústit v neblahých až psychiatrických abnormalitách. Proto při manipulaci s jednotlivými psychickými a na ně navazujícími fyziologickými složkami je bezpodmínečně nutno řídit se určitými praxí ověřenými zákonitostmi, jejichž praktické uplatnění je odlišné v městském a velkoměstském prostředí a jiné v tichém prostředí samot venkova, jež není tak zamořeno negativní náplní psychologické devastace. Nedbá-li se těchto zákonitostí při manipulaci s psychickými složkami, pak to není správná jóga nebo mystika, mající na zřeteli harmonickou proměnu bytosti ve smyslu „sursum corda“ s rozvojem pravého poznání, vnitřní harmonie a jasů bdělého vědomí, ale je to mysticismus vedoucí k vnitřní disharmonii jednotlivých psychických složek až k psychiatrickým jevům nebo různým společensky negativním abnormalitám.

V drobných písemných sděleních autora, shrnutých v obou svazcích „Drahokamů“, jsou řešeny a rozebírány podrobnosti, jež se vyskytnou v různých životních situacích, mnohdy značně složitých, a mnohému pomohou správně řešit tyto velmi obtížné úseky života. Vždyť bez správně pochopených a prakticky prováděných pokynů morální obrody a ostatních technických jógických postupů není možný úspěch na cestě k dokonalosti.

Závažným podnětem k sepsání těchto drobných prací byla nutnost zanechat písemná sdělení, jež vyplynula z dotazů zájemců o duchovní život a duchovní nauky a z rozhovorů s nimi, které se týkaly jak praxe, tak teoretických základů různých směrů západních a východních duchovních nauk a jejich vzájemných vztahů a poměru k různým vědním oborům. Bez těchto písemných sdělení pocházejících z pera autora by totiž snadno mohlo dojít k nesprávnému výkladu nauky a jejího vztahu jak k různým vědním oborům, tak k jiným systémům duchovních nauk a jejich filozofií. Tak z různorodosti dotazů, odrážejících vnitřní potřebu tazatelů, vznikla také různorodost autorizovaných drobných písemných sdělení. Také čtenář v nich může nalézt odpověď na

některé své vlastní problémy, které v ostatních autorových knihách jsou řešeny jen globálně. Vyplnit alespoň částečně tyto mezery v autorových knihách je úkolem těchto drobných autorizovaných písemných sdělení.

Pro snazší orientaci čtenáře nastíním stručně několika větami uvedenými za názvem sdělení základní tematiku jednotlivých drobných prací. V prvním svazku „Drahokamů“ jsou seskupena drobná sdělení, jejichž společnou hlavní myšlenkou je metodicko-didaktická problematika, související s duchovním vývojem, a některé práce se zvláštním zaměřením k řešení speciální problematiky ve vztahu k duchovním naukám.

V základní skupině tohoto souboru jsou sdělení, která obsahují pravidla správného řešení rozličných životních situací ve společnosti, zaměstnání i v soukromí a zároveň zdůvodňují význam těchto pravidel na cestě k dokonalosti v různých jejích etapách od vstupu na cestu až k jejímu cíli.

V dalších odstavcích jsou uvedeny jednotlivé práce s jejich názvem a charakteristickou věcnou náplní.

Dojem z Bratislavy *dává začátečníkům rady jak se způsobem života zabezpečit před pádem*

na cestě soustavnou sebevýchovou a ovládním se jak v zevních projevech, tak ve svém nitru, a to nekompromisním odstraňováním všech negativních bytostných projevů a rozvojem kladných vlastností.

Člověk a duševnost poukazuje na nevýhody extrovertního zaměření člověka, jež vede k disharmonii v celé jeho bytosti, kdežto správná introverze harmonizuje všechny bytostné složky.

O mystickém vývoji zdůrazňuje, že tento je závislý na stavu mysli a jejím zaměření do hlubin své bytosti introverzí po překonání sklonu k extrovertnímu smyslovému vyžívání. Jen tak se extenzivní soustředění stane intenzivním, bdělým, s možností analýzy a dalšího postupu až k nirváně.

Problémy duchovního vývoje, Proč nemají někteří lidé úspěch v mystice, Zápis ze závěrečného rozhodování: autor zdůrazňuje požadavek ovládnutí sklonů; sklony tvoří osobnost a chtějí ji utužují. To znemožňuje odosobnění a vzdání se světa a tím dosažení významných úspěchů na cestě k dokonalosti.

Největší překážka je obelhávání se neúplným formálním ovládním sklonů a sama sebe, s rozporem mezi cítěním a jednáním a s podléháním

viditelnému a neviditelnému prostředí se všemi neblahými důsledky.

Jak to vidím *poukazuje na důležitost extenzivního soustředění na nohy (= tělo) a okolí; jeho intenzita se zvyšuje, až se stane pronikavým a analytickým.*

Vztah mystického vývoje a poznání *řeší orientální duchovní nauky kombinací extenzivního soustředění s intenzivním, jež vede jak k rozvoji intelektu a poznání, tak k proniknutí do transcendentna intenzivním soustředěním po splnění všech morálních podmínek.*

Pokyny *je narysován mystický vývoj ve dvou fázích: první se týká přeměny bytosti ve fyzickém a psychickém smyslu, druhá se týká duchovního vývoje a rozvoje intelektu a inteligence.*

Podmínky pro styky *shrnuje soubor pravidel způsobu života v jógické kázni jak ve společnosti a zaměstnání, tak v soukromí.*

Závěr *autor uzavírá svůj výzkum koncentrace, při níž je subjekt (tj. já a duševní činnost, uvědomování a činnost mysli) oddělen od objektu – těla.*

Rozmluvy *autor odůvodňuje, proč překonání pohlavního pudu musí být provázeno rozvojem ctností, dobroty a nesobeckosti, aby nedošlo k pádu.*

O samostatnosti pravidla pro dosažení dokonalosti jsou uvedena v evangeliu sv. Matouše, kap. 5–7; s nimi se shodují všeobecné předpisy jógy. Školy nedbající jich olupují člověka o samostatnost a vedou do závislosti na astrálních silách, podporují egoismus, pokrytectví a vedou k pýše.

Psychologické základy jógy je poukázáno na jáství jako „*primum mobile*“ bytostného života, základ egocentrismu a dualismu; jeho životní projevy jsou pudové, z podvědomí strhují citovou oblast, jež prostřednictvím pocitů udržuje pohromadě bytostnou strukturu.

Mým přátelům mystikům upozorňuje své žáky, aby usilovně pracovali na proměně své bytosti a vůli si podrobili všechny psychické složky, hlavně živočišnost, až dosáhnou moudrosti. Jen tak se dostaví při smrti „paradoxní reakce“, kdy stoupá víra ve vykoupení úměrně s nebezpečím skonu.

Z Hradce Králové odůvodňuje, proč třetí a čtvrtý buddhistický vnor má být dosažen na dně bytosti – úrovni atavismů.

Referát z mé návštěvy v Hradci Králové dne 8.–9. května 1971 zdůvodňuje, že třetí a čtvrtý buddhistický vnor je dosažen při plném vědomí metodou integrální jógy, kdežto při pouhém

upínání myslí za dodržování morálky jsou tyto vnory provázeny bezvědomím. Není-li splněn morální požadavek, jde jen o trans.

Návod k získání nezbytné důvěry upřesňuje význam uvědomování si nohou a být vědomím v nohách za současného živého vnímání okolí, modlitby, živosti, optimismu a lepších nálad.

Zápis i dokument doporučuje, aby jógin stačil sám sobě, jinak ho svět přes sexus zapře do svých osidel a samé strasti. Až za tímto úskalím je čisté a dobré zasvěcení.

Mystický život uvádí, že mystický život se vyznačuje mravními kladnými vlastnostmi a konáním jen dobra, kdežto duchovní život je vyznačen duchovní kvalitou intelektu, poznáním, spravedlností, jež je majetkem vědomí.

Překážky na cestě k duchovní dokonalosti zdůrazňuje, že jimi jsou hlavně neovládnutá pohlavnost a lež, jež své nectnosti překrývá formální, neúplnou mravností.

Nesmrtelnost poukazuje na problémy a požadavky dosažení nesmrtelnosti s tělem a bez těla.

O nesmrtelnosti shrnuje podmínky dosažení duchovní nesmrtelnosti: úprava životosprávy, osamocení od světa, trvalé uvědomování si těla bdělou myslí, takže životní energie neuniká z těla a je možno ji rytmicky vyrovnávat pránou.

Jóga – cesta k nesmrtelnosti vybízí jógina ke stálému uvědomování si těla, čímž se mysl stabilizuje a zážehy uvědomování přejdou v trvalý vjem těla s jeho psychickou oblastí, což znamená nalezení platformy bezčasnosti až věčnosti a nesmrtelnosti, splní-li se další podmínky včetně zřeknutí se světa.

O dechových cvičeních a pránajámě: autor upozorňuje, že dechová cvičení smí provádět bytost introvertovaná, mravně čistá; jen tak dechová cvičení podporují duchovní růst, jinak podporují světskou živočišnost. Pránajámou se stávají, až se dech spojí s tělem prostřednictvím uvědomování si těla za mravní očisty.

Procitnutí líčí zjištění J. V., že ke světu je připoután jen světskými předsudky a předpojatostmi; proto se jich vzdal a tím se pasivně vzdal světa nezájmem o něj. To umožnilo rychlý vzestup na duchovní cestě k dokonalosti.

O životních projevech je obsaženo speciální zaměření na spojení tří faktorů bytí: hmotného těla, psychických schopností a vědomí, též v jejich vzájemných návaznostech v různých tvarech a tvorech i v jejich životních projevech při sestupu dolů ke hmotě nebo vzestupu směrem vzhůru k vědomí. Cesta vzhůru vyžaduje zřící se

nižších forem bytí i jejich projevů pomocí tomu odpovídajícího kladného mravního úsilí.

Čtyři vyústění duchovního úsilí *duchovní úsilí – mentální, morální a duševní kázeň s rozvojem ctností – vyžaduje praktická mystika a jóga. Jeho správné vyústění je čtveré: 1. svatost, 2. spása – osvobození, 3. moudrost, 4. moc zevní i mystická.*

O významu a způsobu probuzení „hadí síly“: *po vysvětlení podmínek uvádí autor dvě metody, jež lze provádět v našich podmínkách.*

Zlo a dobro *obsahuje stručné charakteristiky dobra i zla.*

Život věčný: *život nelze zničit, je možno zničit jen formu, ve které je život; proto je třeba zničit závislost vědomí života na formě, což spočívá ve vědomí.*

Odkaz *z r. 1964 doporučuje, aby jógin byl řečištěm, jímž proudí dobré stavy na lidstvo, neboť takto lze nejlépe splácet karmické dluhy. Hatha-jógin je pouze stojatým rybníkem světla. V dodatku jsou uvedeny různé stavy mysli.*

Buddhismus *původní a tzv. severský odlišně modelují psychickou oblast a vitalitu člověka na cestě k dokonalosti; první z nich jejich uklidněním, druhý přes jejich rozvoj s rizikem srázu.*

Doc. MUDr. Antonín Bajer

DOJEM Z BRATISLAVY

Sešli jsme se tam za účelem poučování o precizním systému duchovního snažení, jehož účelem je vyvolat duchovní růst. To ovšem není problém vysloveně bratislavský, nýbrž univerzální. Ale u bratislavských se vše vykristalizovalo do přesné formy. Jelikož se nemluvilo jen o tzv. mystických cvičeních, nýbrž o celém životě, o způsobu jak život žít, vyniklo až nad slunce jasně, že problém systematického, na mystických cvičeních založeného mystického vývoje, není nikdy aktuální, pokud lidé žijí obvyklým způsobem ve společnosti a v normálním produktivním věku.

Když je mystik začleněn ve světě, ve společenském životě, když je ženat a navíc má světské ambice a touhu obvyklým způsobem žít a podílet se na témže životě, jakým žijí všichni jeho bližní, pak problém mystického vývoje do mystických sil, poznání a realizací duchovních kvalit od zlepšení intelektu až k uvědomělé volbě

té nejvyšší, v bytostném světě zcela analogické s absolutnem, nepřichází vůbec v úvahu. Neboť ten, kdo může mezi těmito kvalitami volit, vybrat si z nich a realizovat je, musí nezbytně mít pod dokonalou kontrolou a mocí své vůle celou svou zevní bytost a musí to dokonce prokazovat tím, že je elegantnější, vychovanější, rozumnější, bystřejší a schopnější poradit si v každé životní situaci lépe než kdokoli z ostatních, s nimiž se stýká; lidé, s nimiž se takový jógin stýká, nesmí být lidskou spodinou, nýbrž výkvětem lidské společnosti na úrovni duševních vlastností, o nichž jsem právě mluvil.

Trpí-li někdo v těchto věcech nějakými nedostatky, pak musí hledat cesty k zdokonalení se především v těchto zdánlivě podřadných věcech. Vždyť přece prostředí, v němž člověk žije, svědčí o tom, jak dalece ovládl svou „zevní bytost“, jak dalece ji podrobil své vlastní vůli. Kdo neví o těchto souvislostech a odváží se ohlížet se po výšinách duchovních kvalit od intelektu až po absolutno, je nerozumně sebevědomý blázen, který musí ztroskotat na tak závažné mystické cestě, jako je tato její část.

Sestupte tedy z výšin, ne vy, bratislavští, ale všichni vůbec a zdokonalujte se „na povrchu“, ve

společenském vystupování, v chování v rodině, v počínání si mezi spolupracovníky v zaměstnání atd. atd! Neboť ta část mystické cesty, kde už člověku je dovoleno volit kvality duševního světa a realizovat je, vůbec není pro nedokonalé na úrovni „zevnějšku“.

Mluvílo se o životě tak, jak to mám rád, a nikoli o „mystice“, což tak těžce snáším. A i když rychle jedno navazovalo na druhé, nebo se i proplétalo, přece situace byla tak dobrá, že nezbytnost řešit problém mystického vývoje způsobem života, tj. jak si počínat v běžně žitém životě, jasně vynikla. To je platforma, z níž jedině se smí vycházet. Pro mne je to naprosto jasné. Byl tím totiž zachycen a podchycen naprosto nezbytný základ, pravý začátek mystické cesty, na níž rozličnými nedostatky postižený a zevně v zevním životě rozličným způsobem neschopný člověk, jenž by se zde vyskytl, nebude mluvit o výšínách Ducha, neboť by tím téměř vždy druhým prezentoval své hrozné bytostné, mravní a intelektuální nedostatky. – Bude tento počátek, tak jasně vzešlý z mé poslední návštěvy v Bratislavě, už provždy pro jiné samozřejmý?

Lidé někdy vědí, nebo se alespoň podezřívají, že mají různé mravní a jiné nedostatky. Ale ta

kvalitativně nepřehledná mystika se jim k zakrytí těchto nedostatků zdá dobrá; tak se stává, že vyložení omezení na duchu se předvádějí jako skvělá mystická lumina. To je hrozné. I když mystika taková není, přece ji tak tito lidé prezentují těm, kdo o ní vůbec nic nevědí. Pak se vcelku může ukazovat na mystiku jako na něco, před čím je nutno varovat, a tito lidé slouží světu jako výstraha před ní. Blud tedy svádí blud, omezení nevědomce. Proto chci říci svým blízkým: „Nezúčastňujte se na těchto pomluvách mystické nauky.“ Pokud nemůžete být dokladem lidí po zevní stránce nejlépe vyvinutých, pracujte jen na svém zdokonalení – to má velmi dobrý odraz na celé vaší mystické cestě. Neboť nedokonalí ve společenském a elementárně soukromém životě nemůžete z mystiky „mystických výšek“ vytěžit nic jiného než další zmatek a bludy; to vám neprospěje a konečně vás to zavede na cestu karmy těch, kdo vedou i jiné na scestí. To v úzkém smyslu znamená, že se nemáte předvádět jako mystikové až do okamžiku, kdy se můžete jiným předvést jako nejrozumnější z nejrozumnějších, chytrí z nejchytřejších, mravní z nejmravnějších a společensky uhlazení ze společensky nejuhlazenějších.

Mystický vývoj musí obsáhnout vše, co osobní život ukazuje jako své kladné hodnoty. Vždyť přece je to tak jasné! Má-li mít člověk úspěch v oblasti mystických výšek, musí ovládat sebe. Musí se ovládat tak dalece, že to v zevním projevu musí být schopen doložit tím, že dokáže předvést druhým jakoukoli svou zevní tvář. Neboť to je ono ovládnutí na povrchu; když se ho nezneužívá k oklamávání a podvádění druhých, je to doklad kvalitního nitra, případně nitra mystického, jež je poznatelné z vůle vždy dobré, pokorné a v podstatě mírné. Neboť zcela vyvinutý mystik nejedná jako sobec, ale jako ten, jemuž očividně záleží na dobru druhých. Takový mystik totiž musí být zbavený egocentrických tendencí, a proto jsou pro něho jenom ti druzí on sám. Každý jiný projev mystika domněle duchovně vyspělého je dokladem jeho nedokonalosti a velmi často i jeho špatnosti.

Co z toho vyplývá? – Mystický vývoj se musí začít sebevýchovou na úrovni počínání v zevním světě, v rodině a společnosti, v níž mystik – začátečník žije. I když není nesobecký, musí se na nesobeckého vychovat. I když je společenský netešanec, musí se vychovat k společensky bezvadně vychovanému typu. I když trpí osobními

zálibami a libůstkami, musí je vyhladit, aby měl kredit ducha širokého, nepostiženého malostí. Mezi lidmi v dobrém jednání a chování průzračnými musí se naučit být průzračný a beze lsti a přáním dobra všem bytostem musí nad ně vynikat. – Když toto rozvedeme do dalších detailů v zevních projevech, pokládejme to za způsobnost vstoupit na onu mystickou část cesty, která se už netýká sebevýchovy, nýbrž vývoje k poznání duchovně fyzikálních kvalit a k jejich volbě a realizacím.

Člověk po zevní stránce nedokonalý na této druhé části mystické cesty jistě padne, protože neví o léčkách kladených mu do cesty v životě skrytými činiteli „bytostna“ a duchovna. A mysticky nebo duchovně padnout snad nikdo nechce. Mluvím tedy o nezbytném zabezpečení na cestě Ducha. Běžně není známo, že duchovně nebo mysticky nepadá nikdy člověk sám. Do propasti, kam se řítí, strhává i druhé a tím na sebe uvaluje boží trest, který už neznamená nezbytnost odčiňování jeho vlastní chyby, nýbrž i trest za ty, jež s sebou strhl a – tento trest je mnohem tvrdší než za vlastní pád.

Co k tomu dodat? Zpravidla i ten, kdo se snaží dokonale utajit, že se zabývá mystikou nebo je

mystikem, má vždy někoho, kdo to o něm ví; ten pak jistě náleží do těch, jež svým pádem mystik s sebou strhne. A protože ten někdo jeho známý má zase jiné známé, kteří zase o tom snažícím se vědí, pád jednoho se zpravidla stává lavinou, která strhává množství. Tak se zdánlivě malý hřích duchovního pádu jedince stává pádem mnohých a všechna karma za lavinový pád padá na onoho jedince, jenž se padnout odvážil.

Mystický vývoj se takovýmto způsobem stává veřejnou a nikoli soukromou záležitostí. Proto nezbyvá, než aby člověk, jenž se mystice oddal, měl v mystickém vývoji úspěch; ti, kdo jsou na něho napojeni, jsou jím pozvednuti, čímž se k dosahované dokonalosti přidružuje záslužná karma za pomoc druhým. To bývá příčinou, že se vyhne osobnímu pádu i v případě pokušení a svodů nejrafinovanějších.

K duchovnímu vývoji je tedy nezbytné přidružit dobro, jež začíná sebevýchovou. Její výsledky jiným imponují a lákají je na mystickou cestu. Sebezdokonalení na úrovni sebevýchovy pak pomůže k nahromadění dobré karmy, která zpevňuje platformu jistého úspěchu i v místech oněch desetitisíců lécek, do nichž se lapají ti, kdo svůj mystický vývoj dobře nezaložili.

Schopnost žít a setrvávat na úrovni „oblasti mystických výšek“ je pro nepřipravené, tj. pro ty, kdo se na povrchu své bytosti nepoznali a neovládli, nemožná. Sobectví a dokonalost jsou tak ostré protiklady, že jedno druhé vždy vylučuje, leda když se jde tzv. „černou cestou“. Ale tato cesta je průměrným lidem bezpečně uzavřena. Nezbyvá tedy než začít s mystikou sebevýchovy, která člověka obohacuje o ctnosti a o karmu ze skutků ctnosti, aby člověk mohl žít v kvalitách zvaných „velké přátelské“. Tak zvítězí nad všemi úklady, jež jsou na mystické cestě tak přirozené jako kameny na rozeklaných horách. A když už někdo s mystickým vývojem začal, nemůže jej zastavit. Může jej jen zlepšovat; musí se zbavit osobitosti, sobectví a k duchovnímu vývoji tak přidružit to, co jej chrání před duchovním pádem, jenž nikdy nebývá malý, když někdo z mystického úsilí bez příslušné mravnosti něco vytěžil. Ale to je pouze poznámka na okraji.

Mystika, ta weinfurterovská, jež nedbá na mravní dokonalost a zdůrazňuje jen mystický vývoj, je nesprávná. Když člověk žije v lidské společnosti a dokonce se s ní sžívá tím, že žije jako člověk, musí celý svůj mystický i duchovní vývoj začít správným způsobem života, žitím

mravním, jak se o něm mluvilo na začátku. Pak člověk, který se na zevní úrovni zdokonalil, také poznal zákon akce a reakce, karmický zákon, jež musí nezbytně znát, má-li projít úspěšně až na vrchol mystického vývoje, zvaný vykoupení, spása, duchovní dokonalost atp.

Začínajte tedy vždycky pouze v životě a nikoli tzv. mystickými cvičeními, tj. koncentracemi, užíváním vůle a tím méně pak s oněmi výsledky, jež druzí mohou obdivovat jako jasnovidnost a podobné schopnosti. Ty totiž jednou dokážou, že mystik ničeho nedosáhl, ba že se chopil zavádějících bludů, něčeho, čím se zesměšňuje a dostává k všeobecnému pádu, tj. k pádu v oblasti reálně uvažujícího, rozumného, vychovaného a duševně dobře situovaného člověka. Takové konce jsou zpravidla horší jeho mystického začátku.

ČLOVĚK A DUŠEVNOST

Podivný je duševní život člověka. Ne proto, že by byl nějak extravagantní, vybočený z nějakého absolutně spolehlivého měřítka. Vyplývá to z poměru člověka k sobě samému, z disharmonického a chaotického stavu jeho vědomí, což je vlastně následek neuspořádaných náklonností převládajících v jeho denním vědomí. Vidím ty lidi dobře. Vidím, jak jejich problémy působí, že pozorností samy sebe dokonce zcela nevědomě opouštějí a svou myslí už pak žijí pouze svému právě stávajícímu problému. Vidím, jak ručička měřidla tlaku jejich energie se vychyluje na stranu duševnosti vypjaté do světa a odchyluje se od strany soustředování, od energetického potenciálu těla. To přece vede a musí vždy vést k fyzické nervozitě, k tomu, že jejich těla musí snadno propadat disfunkcím na úrovni činnosti orgánů i energetické rovnováhy těla.

Toto je opak toho, co chválil Lao-c', když mluvil o „starých“, kteří prý v klidu žili, v klidu

umírali. Proč v klidu? Protože zůstávali svým vědomím u sebe samých, u svého těla, takže zevní svět jim byl oblastí zájmů druhotných.

Ano! Pouze setrváním vědomí u sebe sama, dokonce až u těla, zabraňuje se tomu, co tak dobře u druhých vidím: pro problémy v zaměstnání a dokonce i při zábavě na sebe celá jejich duševnost stáhne všechnu životní energii. Přitom jí neponechá dostatečné množství ani na to, aby tělo mohlo žít a neupadat do disharmonických výkyvů, jež se pak nepříznivě odrážejí v jejich zdraví, často i duševním.

Copak ti lidé, tak lpící na svém tělesném životě, nedokážou pokládat problémy okamžiku na fyzické úrovni za tak málo významné, aby měli dost času zabývat se sebou a tak dosáhnout faktického usměrnění toku své energie do vlastního těla, k jeho dobru? Každý lpí na zevním životě, ale ničí jej právě tím, že žije výhradně pro zevní svět. Pak hledá léky, jimiž by nerovnováhu životních sil jím samým vyvolávanou napravil, aniž tím ovšem zasáhne kořen všeho zlého, který je v jeho žití zaměřeném jen navenek.

Buddhistická nauka klade na první místo to, aby si člověk uvědomoval, co v přítomném okamžiku dělá jeho tělo, mysl i vědomí. Má dávat

pozor na to, jakou činnost vykonává jeho tělo, čím se zabývá jeho mysl a zda jeho vědomí je právě bdělé nebo mdlé.

To všechno lze shrnout pod pojem systematická duševní a mentální introverze, obohacená ovšem pozorováním všeho, co se ve vlastní bytosti děje. Bez této introverze člověk nemůže žít mysticky, tj. v permanentní kontrole citů a rozličných duševních vzdutí; žije jen zevně jako živočich, který pro věčnou službu svému břichu nikdy nedokáže ustálit pozornost. Ta se postupně mění v obezřelost, jejíž pomocí se ubrání mnohým nebezpečím života, jaká na něho číhají.

Člověk je ve věcech svého života a osudu slepý v přesném poměru k extrovertnímu zaměření své duševnosti. Mystická výchova v tomto smyslu vlastně znamená uskutečňování postupné změny v duševní orientaci. Řekl bych to takto: čím upřenější je člověk na svou bytost za tím účelem, aby uhlídal všechny změny dějící se v jeho těle i duševnosti, tím více se přibližuje k uskutečnění ideálu mystické dokonalosti. Ta totiž těží nejvyšší výhody právě z toho, že identifikuje smysl a povahu každého doteku těla s působícími silami jevů zevního světa.

Tělo, pokud za ně považujeme jeho strukturu i funkční aparát zvaný duševnost, je velmi citlivý přijímač vzruchů, jež jsou vyvolávány samovolným a oboustranným ovlivňováním jedince a zevního světa. Proto jsou úspěšnými mystiky pouze ti, kdo setrvávají svým vše kontrolujícím vědomím u svého těla; čím více u něho setrvávají, tím hlubšího a dokonalejšího vědění se dopracují o všem světě.

Je mylné domnívat se, že vědění je závislé na co nejintenzivnějším duševním a mentálním těkání po světě, i když je z nedostatku psychologických znalostí považujeme za pozorování. Neboť vědění neprýští nikdy ze zrakových vjemů, ale z živých reakcí těla na vnější ovlivňování. Jen v tomto ovlivňování nachází člověk obecně platné důvody akcí a reakcí, jež poskládány vytvářejí životní zkušenosti. Vidět a neregistrovat probíhající reakce těla na viděné vyvolává dojmy tak mělké a dokonce i ploché, že z toho nevznikají žádné životní zkušenosti, ale jen hlubší nebo mělkí informovanost.

Je to jistě neobvyklý způsob života, když se člověk nevrhá do smyslového hltání věcí zevního světa, ale věnuje se jen pozorování sebe sama, tj. svého těla a funkcí duševnosti. Jenže žít

v trvalém pozorování sebe v uvedeném rozsahu znamená blížít se k onomu „v klidu žili, v klidu umírali“; žít v upření celé duševnosti na zevní svět znamená blížít se k sebezničení rozvíjením absolutní těkavosti a vnitřní neustálenosti.

Mystiku pokládají neinformovaní lidé za zvláštnůstku extravagantních typů. Ve skutečnosti však je to především absolutně správná životospráva, která člověka chrání před největším osobním zlem, souvisejícím s realizací absolutní duševní rozptýlenosti. To lze prověřit mystickou praxí. Tuto praxi je však možno nastoupit, až když člověk potlačí přijatými předsudky podložený názor na to, co je zdravé a správné a co nikoli. Musí dospět k uvědomění, že pozorovat činnost těla a duševnosti nevyžaduje apriorní zblbnutí, nýbrž kontrolovanou činnost celého bytí; od této činnosti je vždy možno abstrahovat, když jí člověk musí začít nedůvěřovat. Překáží zde tedy pouze předsudek, že mystické úsilí podle některých novodobých psychologů není správné. Toto hodnocení však pochází z mysli psychologů diletantů, byť se sami pokládají za profesionály.

Chce-li člověk uniknout z tísnivé osobní situace, do níž ho uvádí extrovertní způsob života,